

DECIZIA nr. 733 din 22 noiembrie 2017

referitoare la sesizarea de neconstituționalitate a dispozițiilor [Hotărârii Parlamentului României nr. 73/2017](#) pentru numirea directorului general interimar al Societății Române de Televiziune

EMITENT • **CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**

Publicat în [MONITORUL OFICIAL nr. 143 din 15 februarie 2018](#)

Data intrării în vigoare 15-02-2018

Valer Dorneanu	- președinte
Marian Enache	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Mihaela Senia Costinescu	- magistrat-asistent-șef

1. Pe rol se află soluționarea sesizării de neconstituționalitate a dispozițiilor [Hotărârii Parlamentului României nr. 73/2017](#) pentru numirea directorului general interimar al Societății Române de Televiziune, sesizare formulată de Grupul parlamentar al Uniunii Salvați România, în temeiul prevederilor [art. 146 lit. l\) din Constituție](#) și [art. 27 din Legea nr. 47/1992](#) privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.
2. Cu Adresa nr. 2/10.099 din 30 octombrie 2017, secretarul general al Camerei Deputaților a transmis Curții Constituționale sesizarea formulată, care a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 11.092 din 31 octombrie 2017 și constituie obiectul Dosarului nr. 2.683L/2017.
3. În motivarea sesizării de neconstituționalitate, Grupul parlamentar al Uniunii Salvați România susține că [Hotărârea Parlamentului României nr. 73/2017](#) pentru numirea directorului general interimar al Societății Române de Televiziune a fost adoptată cu încălcarea cvorumului legal prevăzut de [art. 67 din Constituție](#). În fapt, proiectul hotărârii care face obiectul prezentei sesizări a fost dezbătut și adoptat în cadrul ședinței comune a Camerei Deputaților și Senatului din 27 septembrie 2017. Hotărârea a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 773 din 29 septembrie 2017. Potrivit stenogramei ședinței comune a Camerei Deputaților și Senatului din 27 septembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea a II-a, nr. 135 din 6 octombrie 2017, președintele de ședință a constatat în debutul acesteia întrunirea cvorumului legal, din totalul deputaților și senatorilor înregistrându-se prezența unui număr de 276.
4. Ulterior, după anunțarea punctului de pe ordinea de zi referitor la dezbaterile proiectului de hotărâre pentru modificarea anexei la [Hotărârea Parlamentului României nr. 10/2017](#) privind aprobarea componenței nominale și a conducerii Delegației Permanente a Parlamentului României la Adunarea Parlamentară a Cooperării Economice a Mării Negre, domnul deputat Lucian Daniel Stanciu-Viziteu, vicelider al grupului parlamentar al Uniunii Salvați România din Camera Deputaților, a luat cuvântul, solicitând, în temeiul [art. 52 alin. \(2\) din Regulamentul activităților comune](#) ale Camerei Deputaților și Senatului, reverificarea cvorumului. Având în vedere că, potrivit [art. 102 din Regulamentul activităților comune](#) ale Camerei Deputaților și Senatului, dispozițiile acestuia se completează cu prevederile aplicabile din [Regulamentul Camerei Deputaților](#) și din [Regulamentul Senatului](#), iar potrivit [art. 15 alin. \(4\) teza întâi din Regulamentul Camerei Deputaților](#) „unul dintre viceliderii grupului parlamentar îl înlocuiește de drept pe lider în lipsa acestuia sau ori de câte ori este nevoie”, s-a apreciat ca fiind îndeplinite condițiile stipulate la [art. 52 alin. \(2\) din Regulamentul activităților comune](#) ale Camerei Deputaților și Senatului, referitoare la solicitarea de reverificare a cvorumului.
5. Solicitarea de reverificare a cvorumului a fost determinată și de împrejurarea că, anterior dezbaterii acestui punct de pe ordinea de zi, au fost adoptate de către Plenul Parlamentului alte trei hotărâri, cu privire la care, inclusiv din constatările președintelui de ședință consemnate și în stenogramă, rezultă neîndeplinirea numărului de jumătate plus unu dintre parlamentari. De la momentul solicitării de reverificare prin apel nominal a întrunirii cvorumului legal de către domnul deputat Lucian Daniel Stanciu-Viziteu, în condițiile [art. 52 alin. \(2\) din Regulamentul activităților comune](#) ale Camerei Deputaților și Senatului, și până la momentul realizării efective a procedurii au fost adoptate în ședința comună patru hotărâri, printre care și [Hotărârea nr. 73/2017](#) privind numirea directorului general interimar al Societății Române de Televiziune, care face obiectul prezentei sesizări.
6. Potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale, existența cvorumului legal se apreciază în funcție de momentul votului final, în acest sens fiind cele reținute de Curte în [Decizia nr. 383 din 23 martie 2011](#): „dispozițiile [art. 67 din Constituție](#) reglementează condițiile de cvorum legal, respectiv numărul de parlamentari care trebuie să fie prezenți la momentul votului final. Faptul că textul constituțional amintit nu se referă și la cvorumul de ședință, adică acela care trebuie să fie întrunit pe tot parcursul dezbaterilor, este explicat de Curte, prin [Decizia nr. 1.237 din](#)

6 octombrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 785 din 24 noiembrie 2010, astfel: această concluzie este întărită și prin dispozițiile [art. 75 alin. \(1\) din Constituție](#), care vizează «dezbateră și adoptarea legii»; întrucât [art. 67 și 76 din Constituție](#) prevăd că numai la adoptarea legii este nevoie de un anumit cvorum și majoritate de adoptare, rezultă, fără dubiu, că textul [Constituției](#) nu impune aceleași cerințe și cu privire la dezbateră legii. Astfel, Curtea constată că adoptarea legii, ca parte a procesului legislativ, vizează votul final exercitat de către Parlament asupra ansamblului legii. În acest sens se pronunță atât doctrina juridică din România, cât și cea străină. Din identitate de rațiune, Grupul parlamentar al Uniunii Salvați România consideră că aprecierile instanței constituționale cu privire la momentul în raport cu care se apreciază cvorumul necesar pentru adoptarea unei legi, respectiv momentul votului final, se aplică mutatis mutandis și pentru adoptarea hotărârilor Parlamentului. Cu privire la stabilirea cvorumului legal, Curtea a precizat, de asemenea, în mod repetat, că în lipsa unei solicitări pentru reverificarea cvorumului prin apel nominal, cvorumul stabilit la deschiderea ședinței își păstrează valabilitatea pe tot parcursul acesteia (de exemplu, [Decizia nr. 96/1998](#), [Decizia nr. 188/1998](#)). În același sens, în [Decizia Curții nr. 383/2011](#), s-au reținut următoarele: „Pe parcursul ședinței, în lipsa oricărei solicitări din partea liderilor de grup parlamentar, președintele de ședință nu a mai verificat cvorumul, astfel încât, având în vedere jurisprudența menționată a Curții Constituționale, cvorumul stabilit la deschiderea ședinței și-a păstrat valabilitatea pe tot parcursul acesteia.” Or, ținând cont că deputatul Uniunii Salvați România, care exercita la acel moment atribuțiile de lider de grup, a solicitat verificarea cvorumului în condițiile [art. 52 alin. \(2\) din Regulamentul activităților comune](#) ale Camerei Deputaților și Senatului, autorul sesizării apreciază că președintele de ședință nu și-a îndeplinit la termen obligația de verificare a cvorumului. Prin urmare, cvorumul de 276 de deputați și senatori stabilit la deschiderea ședinței și-a încetat valabilitatea începând cu momentul solicitării și până la momentul îndeplinirii procedurii de verificare, prin apel nominal, timp în care a fost adoptată și hotărârea care face obiectul prezentei sesizări. O interpretare contrară ar permite eludarea exigențelor constituționale care impun respectarea cvorumului legal la momentul votului final, prin simplul fapt al refuzului președintelui de ședință de a verifica existența acestuia, în condițiile prescise de [art. 52 alin. \(2\) din Regulamentul activităților comune](#) ale Camerei Deputaților și Senatului.

7. Pe cale de consecință, Grupul parlamentar al Uniunii Salvați România apreciază că [Hotărârea Parlamentului României nr. 73/2017](#) privind numirea directorului general interimar al Societății Române de Televiziune fost adoptată cu încălcarea cvorumului legal prevăzut la [art. 67 din Constituție](#).

8. În temeiul [art. 27 alin. \(2\) din Legea nr. 47/1992](#), Curtea Constituțională a solicitat punctele de vedere ale Birourilor permanente ale Senatului și Camerei Deputaților asupra sesizării de neconstituționalitate.

9. Biroul permanent al Camerei Deputaților a transmis punctul său de vedere prin Adresa nr. 2/10.751/14 noiembrie 2017, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 11.497 din 14 noiembrie 2017, în care susține că sesizarea de neconstituționalitate este neîntemeiată. Invocă jurisprudența Curții Constituționale, care și-a nuanțat competența acordată în temeiul dispozițiilor [art. 146 lit. l\) din Constituție](#), apreciind că pot fi supuse controlului de constituționalitate acele „hotărâri ale Parlamentului care afectează valori și principii constituționale” (a se vedea, de exemplu, [Decizia nr. 727/2012](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 477 din 12 iulie 2012). Astfel, sub aspectul conținutului prezentei sesizări, constată că autorii acesteia invocă elemente de neconstituționalitate extrinseci [Hotărârii Parlamentului nr. 73/2017](#), susținând că aceasta este neconformă cu prevederile [art. 67 din Constituție](#), potrivit cărora „Camera Deputaților și Senatul adoptă legi, hotărâri și moțiuni, în prezența majorității membrilor.”

10. Cu privire la situația de fapt, Biroul permanent al Camerei Deputaților arată că, în ședința din 27 septembrie 2017, în care s-a dezbătut și adoptat Hotărârea Parlamentului pentru numirea directorului general interimar al Societății Române de Televiziune, președintele Camerei Deputaților a deschis ședința comună a celor două Camere anunțând că „din totalul de 465 de deputați și senatori, și-au înregistrat prezența [...] 276.” Ulterior, cu prilejul exercitării votului secret cu bile asupra listei candidaților propuși pentru a fi desemnați membrii titulari și membrii supleanți ai Consiliului de administrație al Societății Române de Radiodifuziune (punctul 2 înscris pe ordinea de zi a ședinței comune) s-a constatat, potrivit stenogramei ședinței, că numărul deputaților și al senatorilor prezenți a fost de 321, ceea ce înseamnă mai mult decât jumătate din numărul total al acestora, de 465. Ca urmare a finalizării dezbaterilor cu privire la hotărârea contestată, președintele de ședință a anunțat adoptarea acesteia, conform stenogramei „Vot pentru proiectul de hotărâre, în ansamblul său. Cine este pentru? Împotrivă? 24. Cu majoritate de voturi proiectul de hotărâre a fost adoptat.” Astfel, potrivit stenogramei, se constată inexistența vreunui fundament al prezumției de încălcare a cvorumului legal.

11. Adicional, cu privire la îndeplinirea condiției de cvorum legal, condiție care trebuie asigurată la momentul exprimării votului de către deputați și senatori, conform prevederilor constituționale ale [art. 67](#), Biroul permanent al Camerei Deputaților arată că aceasta nu poate fi apreciată exclusiv pe baza numărului de voturi exprimate (pentru, împotrivă, abțineri). Acest raționament are în vedere realitatea că în sala de ședințe pot fi prezenți membri ai Parlamentului care nu își exercită dreptul de vot. Această realitate este validată în special în situația votului deschis exercitat prin ridicarea mâinii, astfel cum s-a întâmplat în ședința comună din 27 septembrie. Se iterează, în acest sens, prevederile [art. 125 alin. \(3\) din Regulamentul Camerei Deputaților](#), potrivit cărora „Votul prin ridicarea mâinii se desfășoară astfel: președintele de ședință explică obiectul votării și sensul cuvintelor „pentru”, „contra”, „abținere

“; deputatul își exprimă una dintre cele 3 opțiuni prin ridicarea mâinii; secretarii numără voturile exprimate de deputați și comunică președintelui de ședință rezultatul votului. Suma numărului deputaților care și-au exprimat una dintre cele 3 opțiuni de mai sus, plus deputații prezenți care nu și-au exprimat opțiunea de vot, reprezintă prezența deputaților la ședința de vot”, care completează Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului (art. 102).

12. Cu privire la susținerea autorului sesizării, potrivit căreia în sală erau prezenți mai puțini deputați și senatori decât minimul constituțional prevăzut pentru adoptarea hotărârilor, Biroul permanent al Camerei Deputaților constată că, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat, în cadrul controlului de constituționalitate a priori asupra legilor, că „în accepțiunea dispozițiilor art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție, nu este competentă să controleze fapte materializate în acțiuni sau inacțiuni, ci numai conformitatea extrinsecă și intrinsecă a actului normativ adoptat cu Constituția” (a se vedea Decizia nr. 1.237/2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 785 din 24 noiembrie 2010). Pentru identitate de rațiune consideră că aceleași considerente trebuie avute în vedere în mod similar și cu prilejul derulării procedurilor parlamentare, respectiv al exercitării votului asupra prezentei hotărâri parlamentare, act cu caracter eminamente politic.

13. Având în vedere considerentele prezentate, Biroul permanent al Camerei Deputaților apreciază că sesizarea de neconstituționalitate este neîntemeiată, astfel încât propune respingerea acesteia.

14. Biroul permanent al Senatului nu a comunicat punctul său de vedere.

15. În temeiul art. 76 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, la data de 7 noiembrie 2017, Curtea Constituțională a solicitat secretarilor generali ai Camerei Deputaților și Senatului stenograma ședinței Plenului Camerei Deputaților și Senatului din 27 septembrie 2017, în care a fost adoptată Hotărârea Parlamentului nr. 72 pentru modificarea anexei la Hotărârea Parlamentului României nr. 15/2017 privind aprobarea componenței nominale și a conducerii Comitetului director al Grupului Român al Uniunii Interparlamentare.

16. Cu adresele nr. 2/10.544 din 8 noiembrie 2017, respectiv nr. 5.403 din 9 noiembrie 2017, secretarii generali ai Camerei Deputaților și Senatului au transmis Curții Constituționale documentul solicitat.

CURTEA,

examinând sesizarea de neconstituționalitate, punctul de vedere al Biroului permanent al Camerei Deputaților, stenograma ședinței comune a Camerei Deputaților și Senatului din data de 27 septembrie 2017, raportul întocmit de judecătorul-raportor, hotărârea criticată, raportată la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

17. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă să se pronunțe, în temeiul dispozițiilor art. 146 lit. l) din Constituție și ale art. 3 alin. (2), art. 10, 27 și 28 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, asupra constituționalității Hotărârii Parlamentului României nr. 73/2017.

18. Obiectul sesizării de neconstituționalitate îl constituie, potrivit Adresei nr. 2/10.099 din 30 octombrie 2017, transmisă de secretarul general al Camerei Deputaților, dispozițiile Hotărârii Parlamentului României nr. 73/2017 pentru numirea directorului general interimar al Societății Române de Televiziune, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 773 din 29 septembrie 2017, hotărâre care are următorul conținut:

În temeiul prevederilor art. 21 alin. (3) și ale art. 26 alin. (4) și având în vedere dispozițiile art. 46 alin. (7) din Legea nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Parlamentul României adoptă prezenta hotărâre.

Articolul 1

(1) Doamna Doina Gradea se numește în funcția de director general interimar al Societății Române de Televiziune, începând cu data de 27 septembrie 2017, până la numirea de către Parlament a noului Consiliu de administrație al Societății Române de Televiziune și a președintelui Consiliului de administrație al Societății Române de Televiziune.

(2) Durata interimatului nu poate fi mai mare de 6 luni.

Articolul 2

Directorul general interimar al Societății Române de Televiziune va exercita atribuțiile prevăzute la art. 28-30 din Legea nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Această hotărâre a fost adoptată de Camera Deputaților și de Senat în ședința comună din 27 septembrie 2017, cu respectarea prevederilor art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

19. Autorul sesizării susține că hotărârea Parlamentului și dispozițiile legale criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 67 referitor la actele juridice și cvorumul legal.

20. Analiza îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a sesizării referitoare la hotărârea Parlamentului trebuie realizată prin raportare la [art. 146 lit. I\) din Constituție](#) și [art. 27 alin. \(1\) din Legea nr. 47/1992](#), potrivit căruia „Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității regulamentelor Parlamentului, a hotărârilor plenului Camerei Deputaților, a hotărârilor plenului Senatului și a hotărârilor plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului, la sesizarea unuia dintre președinții celor două Camere, a unui grup parlamentar sau a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori.”

21. Astfel, Curtea constată că actul juridic supus controlului este o hotărâre, care aparține plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului, sesizarea fiind formulată de un număr de 14 deputați aparținând Grupului parlamentar al Uniunii Salvați România, fiind semnată de liderul grupului parlamentar, care, potrivit dispozițiilor legale, are calitatea de titular al sesizării.

22. În continuare, Curtea va analiza îndeplinirea în prezenta cauză a altor condiții de admisibilitate a sesizării, care nu sunt stipulate explicit de lege, dar care reprezintă rezultatul interpretării textelor de lege, dat de Curte în jurisprudența sa anterioară. Sub acest aspect, o condiție de admisibilitate a sesizărilor privind neconstituționalitatea hotărârilor parlamentare o constituie relevanța constituțională a obiectului respectivelor hotărâri. Curtea a constatat că pot fi supuse controlului de constituționalitate numai hotărârile Parlamentului, adoptate după conferirea noii competențe, hotărâri care afectează valori, reguli și principii constituționale sau, după caz, organizarea și funcționarea autorităților și instituțiilor de rang constituțional (a se vedea deciziile [nr. 53 și 54 din 25 ianuarie 2011](#), publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 3 februarie 2011, [Decizia nr. 307 din 28 martie 2012](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 293 din 4 mai 2012, [Decizia nr. 783 din 26 septembrie 2012](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 684 din 3 octombrie 2012).

23. De asemenea, Curtea Constituțională a mai stabilit, în mod expres, că, pentru a fi admisibilă sesizarea de neconstituționalitate, norma de referință trebuie să fie de rang constituțional pentru a se putea analiza dacă există vreo contradicție între hotărârile menționate la [art. 27 din Legea nr. 47/1992](#), pe de o parte, și exigențele procedurale și substanțiale impuse prin dispozițiile [Constituției](#), pe de altă parte. Așadar, criticile trebuie să aibă o evidentă relevanță constituțională, și nu una legală ori regulamentară. Prin urmare, toate hotărârile plenului Camerei Deputaților, plenului Senatului și plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului pot fi supuse controlului de constituționalitate, dacă în susținerea criticii de neconstituționalitate sunt invocate dispoziții cuprinse în [Constituție](#). Invocarea acestor dispoziții nu trebuie să fie formală, ci efectivă ([Decizia nr. 307 din 28 martie 2012](#), [Decizia nr. 783 din 26 septembrie 2012](#) și [Decizia nr. 628 din 4 noiembrie 2014](#)).

24. Dispozițiile [art. 31 alin. \(5\) din Constituție](#) prevăd că „Serviciile publice de radio și de televiziune sunt autonome. Ele trebuie să garanteze grupurilor sociale și politice importante exercitarea dreptului la antenă. Organizarea acestor servicii și controlul parlamentar asupra activității lor se reglementează prin lege organică”. Potrivit [art. 1 și 2 din Legea nr. 41/1994](#), Societatea Română de Televiziune este o persoană juridică înființată în scopul prestării unui serviciu public autonom de interes național. Chiar dacă denumirea persoanei juridice nu este cuprinsă în mod expres în textul [Constituției](#), serviciul ca atare, precum și activitatea pe care aceasta îl prestează sunt prevăzute în mod expres de [art. 31 alin. \(5\) din Constituție](#). Totodată, controlul parlamentar asupra acesteia, precum și obligația de a fi organizată potrivit unei legi organice sunt prevăzute tot prin textul [Constituției](#). Prin urmare, întrucât existența acestui serviciu public este prevăzută de norma constituțională, rezultă că [Legea fundamentală](#) a conferit acestuia o importanță constituțională.

25. În privința hotărârilor care prin obiectul lor vizează organizarea și funcționarea autorităților și instituțiilor de rang constituțional, Curtea a reținut că norma de referință, în cadrul controlului de constituționalitate exercitat, poate fi atât o dispoziție de rang constituțional, cât și una infraconstituțională, ținând cont de dispozițiile [art. 1 alin. \(5\) din Constituție](#). O atare orientare a Curții este dată de domeniul de maximă importanță în care intervin aceste hotărâri - autorități și instituții de rang constituțional -, astfel încât și protecția constituțională oferită autorităților sau instituțiilor fundamentale ale statului trebuie să fie una în consecință. Prin urmare, hotărârile plenului Camerei Deputaților, plenului Senatului și plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului care vizează organizarea și funcționarea autorităților și instituțiilor de rang constituțional pot fi supuse controlului de constituționalitate chiar dacă actul normativ pretins încălcat are valoare infraconstituțională.

26. În aplicarea acestor considerente, a căror autoritate de lucru judecat și obligativitate nu pot fi puse la îndoială, Curtea reține că obiectul [Hotărârii Parlamentului României nr. 73/2017](#), respectiv numirea directorului general interimar al Societății Române de Televiziune, se situează în materia organizării și funcționării unei instituții de rang constituțional. De asemenea, pentru a se raporta la noțiunile menționate în jurisprudența Curții, respectiv valori, principii sau reguli constituționale, în speță, critica de neconstituționalitate a hotărârii vizează nemijlocit norma consacrată de [art. 67 din Constituție](#), care stabilește cvorumul legal de ședință necesar adoptării hotărârilor Parlamentului.

27. Având în vedere cele precizate, Curtea constată că sesizarea având ca obiect [Hotărârea Parlamentului României nr. 73/2017](#) îndeplinește condițiile de admisibilitate.

28. Analizând criticile de neconstituționalitate a [Hotărârii Parlamentului României nr. 73/2017](#), Curtea reține că, potrivit [art. 31 alin. \(5\) teza a treia din Constituție](#), „Organizarea acestor servicii [n.r. serviciile publice de radio și de televiziune] și controlul parlamentar asupra activității lor se reglementează prin lege organică”. În ceea ce privește modalitatea de exercitare a controlului parlamentar asupra activității Societății Române de Televiziune, [art. 65 alin. \(2\) lit. k\) din Constituție](#) prevede că Parlamentul își desfășoară lucrările în ședințe comune, potrivit unui regulament adoptat cu votul majorității deputaților și senatorilor, pentru îndeplinirea altor atribuții care, potrivit [Constituției](#) sau regulamentului, se exercită în ședință comună. În temeiul [art. 13 pct. 21 din Regulamentul activităților comune](#) ale Camerei Deputaților și Senatului, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 37 din 19 ianuarie 2016, „Camera Deputaților și Senatul se întrunesc în ședințe comune pentru: [...] 21. efectuarea altor numiri în funcții care, potrivit legii, intră în competența Parlamentului”, astfel că, potrivit [art. 19 alin. \(7\) din Legea nr. 41/1994](#), „Președintele Consiliului de administrație al Societății Române de Radiodifuziune, respectiv al Societății Române de Televiziune, se numește de către Parlament, în ședință comună, dintre membrii titulari ai consiliilor, la propunerea comisiilor permanente de specialitate, cu respectarea procedurilor de audiere și de vot prevăzute în acest articol.[...]” Potrivit [art. 18 alin. \(3\) din lege](#), „Președintele consiliului de administrație este directorul general al societății”. În situația în care, „din diferite motive, nu există nici consiliu de administrație, nici președinte legal numit, Parlamentul, la propunerea comisiilor permanente de specialitate, numește un director interimar, cu mandat bine definit”, în temeiul [art. 21 alin. \(3\) din Legea nr. 41/1994](#).

29. Aflat într-o atare ipoteză, Parlamentul României a adoptat [Hotărârea nr. 73/2017](#), prin care numește directorul general interimar al Societății Române de Televiziune, pentru un mandat care începe la data de 27 septembrie 2017 și care nu poate fi mai mare de 6 luni.

30. Proiectul hotărârii care face obiectul prezentei sesizări a fost dezbătut și adoptat în cadrul ședinței comune a Camerei Deputaților și Senatului din 27 septembrie 2017. Hotărârea a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 773 din 29 septembrie 2017. Potrivit stenogramei ședinței comune a Camerei Deputaților și Senatului din 27 septembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea a II-a, nr. 135 din 6 octombrie 2017, președintele de ședință, domnul deputat Petru Gabriel Vlase, a constatat în debutul acesteia întrunirea cvorumului legal, înregistrându-se prezența unui număr de 276 de deputați și senatori din totalul de 465.

31. Ulterior, după anunțarea punctului de pe ordinea de zi referitor la dezbateră proiectului de Hotărâre pentru modificarea [anexei la Hotărârea Parlamentului României nr. 10/2017](#) privind aprobarea componenței nominale și a conducerii Delegației Permanente a Parlamentului României la Adunarea Parlamentară a Cooperării Economice a Mării Negre (devenită [Hotărârea Parlamentului României nr. 70/2017](#)), domnul deputat Lucian Daniel Stanciu-Viziteu, vicelider al grupului parlamentar al Uniunii Salvați România din Camera Deputaților, a luat cuvântul, solicitând, în temeiul [art. 52 alin. \(2\) din Regulamentul activităților comune](#) ale Camerei Deputaților și Senatului, reverificarea cvorumului. Președintele de ședință a amânat verificarea întrunirii cvorumului legal pentru momentul votului cu bile, exercitat asupra ultimelor două puncte de pe ordinea de zi, referitoare la numirea președintelui Consiliului de Administrație al Societății Române de Radiodifuziune și la numirea unui membru supleant în Consiliul Național al Audiovizualului. Viceliderul grupului parlamentar al Uniunii Salvați România din Camera Deputaților reiterează cererea sa, întemeiată pe dispozițiile [art. 52 alin. \(2\) din Regulamentul activităților comune](#) ale Camerei Deputaților și Senatului, și înaintea votului final asupra proiectului de Hotărâre pentru modificarea [anexei la Hotărârea Parlamentului României nr. 15/2017](#) privind aprobarea componenței nominale și a conducerii Comitetului director al Grupului Român al Uniunii Interparlamentare (devenită [Hotărârea Parlamentului României nr. 72/2017](#)). Președintele de ședință amână din nou verificarea cvorumului legal, arătând, potrivit stenogramei de ședință, că „îl vom face imediat, la votul cu bile. La votul cu bile ... Fac imediat ... imediat, după ce termin asta, vă fac apel, la votul cu bile. Vă rog, vot asupra Proiectului de Hotărâre, în ansamblul său”.

32. După adoptarea [Hotărârii Parlamentului României nr. 72/2017](#), președintele pune în dezbatere și supune votului proiectul de Hotărâre privind numirea directorului general interimar al Societății Române de Televiziune (devenită [Hotărârea Parlamentului României nr. 73/2017](#)). Potrivit stenogramei de ședință, înaintea votului final, viceliderul grupului parlamentar al Uniunii Salvați România din Camera Deputaților nu mai reiterează cererea sa, președintele de ședință menționând: „Vot pentru proiectul de hotărâre, în ansamblul său. Cine este pentru? Împotrivă? 24. Cu majoritate de voturi, proiectul de hotărâre a fost adoptat. Avem în continuare cele două numiri în funcție. Facem un vot secret cu bile și un vot secret cu buletine de vot.”

33. Ulterior, cu prilejul exercitării votului secret cu bile asupra listei candidaților propuși pentru a fi desemnați membrii titulari și membrii supleanți ai Consiliului de administrație al Societății Române de Radiodifuziune, s-a constatat, potrivit stenogramei ședinței, că numărul deputaților și al senatorilor prezenți a fost de 257, ceea ce înseamnă mai mult decât jumătate plus unu din numărul total al acestora, de 465.

34. Analizând dispozițiile [art. 67 din Constituție](#), Curtea reține că acestea reglementează condițiile de cvorum legal, respectiv numărul de parlamentari care trebuie să fie prezenți la momentul votului final.

35. Pentru a analiza pretinsa încălcare a prevederilor [art. 67 din Constituție](#), Curtea urmează să facă aplicarea jurisprudenței sale în materia cvorumului și a majorității necesare adoptării actelor Parlamentului. În acest sens face

referire la [Decizia nr. 55 din 21 februarie 2001](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 128 din 14 martie 2001, prin care Curtea a statuat că, dintre cvorumul de lucru și cel de vot, numai acesta din urmă este reglementat prin [Constituție](#) și că „nimic nu împiedică instituirea prin regulament a unui alt cvorum de lucru decât cvorumul de vot”. Totodată, prin [Decizia nr. 123 din 25 aprilie 2001](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 292 din 4 iunie 2001, Curtea a stabilit că dispozițiile [constituționale ale art. 74 alin. \(2\)](#) [devenite, în urma revizuirii și republicării [Constituției, art. 76 alin. \(2\)](#)] „au în vedere votul final exprimat pentru proiectul de lege în ansamblu”. De asemenea, Curtea a statuat, în cadrul controlului de constituționalitate a priori asupra legilor, că „în accepțiunea dispozițiilor [art. 146 lit. a\) teza întâi din Constituție](#), nu este competentă să controleze fapte materializate în acțiuni sau inacțiuni, ci numai conformitatea extrinsecă și intrinsecă a actului normativ adoptat cu [Constituția](#)” (a se vedea [Decizia nr. 1.237/2010](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 785 din 24 noiembrie 2010).

36. Astfel, pe de o parte, dispozițiile [art. 67](#) prevăd că majoritatea parlamentarilor trebuie să fie prezentă la ședința comună a celor două Camere ale Parlamentului la momentul votării hotărârii prin care se numește directorul general interimar al Societății Române de Televiziune, iar, pe de altă parte, [art. 76 alin. \(2\)](#) stabilește că, pentru ca hotărârea să fie adoptată, ea trebuie să întrunească susținerea majorității deputaților și senatorilor prezenți. Aceste două condiții nu se suprapun, cvorumul fiind o condiție necesară pentru legala desfășurare a procedurii votului, ce se apreciază anterior acestui moment, în timp ce prin vot se validează o opțiune politică, ceea ce se constată ulterior exprimării acesteia prin vot.

37. Faptul că textul constituțional al [art. 67](#) nu se referă și la cvorumul de ședință, adică acela care trebuie să fie întrunit pe tot parcursul dezbaterilor, este explicat de Curte, prin [Decizia nr. 1.237 din 6 octombrie 2010](#), precitată, astfel: „în mod indubitabil, această jurisprudență a Curții plasează dispozițiile [art. 67](#) și [76](#) la momentul votului final. Această concluzie este întărită și prin dispozițiile [art. 75 alin. \(1\) din Constituție](#), care vizează «dezbaterile și adoptarea legii»; întrucât [art. 67](#) și [76 din Constituție](#) prevăd că numai la adoptarea legii este nevoie de un anumit cvorum și majoritate de adoptare, rezultă, fără dubiu, că textul [Constituției](#) nu impune aceleași cerințe și cu privire la dezbaterile legii. Astfel, Curtea constată că adoptarea legii, ca parte a procesului legislativ, vizează votul final exercitat de către Parlament asupra ansamblului legii. În acest sens se pronunță atât doctrina juridică din România, cât și cea străină.”

38. Cu privire la numărul deputaților sau al senatorilor prezenți în sala de ședință la momentul votului final asupra unei legi, prin [Decizia nr. 74 din 16 aprilie 1997](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 75 din 29 aprilie 1997, Curtea a stabilit că, în lipsa unei solicitări pentru reverificarea cvorumului după apelul nominal, „rezultatele acestuia au rămas valabile până la finele ședinței”. De asemenea, prin [Decizia nr. 96 din 30 iunie 1998](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 13 iulie 1998, Curtea, analizând o obiecție de neconstituționalitate care viza lipsa cvorumului de ședință, s-a raportat în mod exclusiv la stenograma ședinței comune, statuând că, „întrucât cvorumul stabilit de președintele de ședință la începutul acesteia era de 245 de senatori și deputați, deci peste minimul necesar prevăzut de [Constituție](#), și având în vedere că, în timpul ședinței, președinții grupurilor parlamentare nu au cerut președintelui ședinței comune reverificarea cvorumului, așa cum se prevede la [art. 22 alin. 1 din regulament](#), se impune concluzia că adoptarea Legii privind acordarea tichetelor de masă s-a făcut cu respectarea cerințelor privitoare la cvorum, impuse de dispozițiile [art. 64 din Constituție](#) și ale [art. 39 din Regulamentul ședințelor comune](#) ale Camerei Deputaților și Senatului”.

39. Pe de altă parte, Curtea a reținut că „îndeplinirea condițiilor de cvorum legal la momentul exprimării votului de către parlamentari nu poate fi apreciată în funcție de numărul de voturi exprimate. Astfel, este posibil ca, deși prezenți, parlamentarii să se abțină de la vot. Instanța de contencios constituțional nu este în măsură să cenzureze o astfel de conduită” (a se vedea în acest sens [Decizia nr. 383 din 23 martie 2011](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 281 din 21 aprilie 2011).

40. Mai mult, prin [Decizia nr. 188 din 29 decembrie 1998](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 521 din 31 decembrie 1998, Curtea a statuat că, „în ceea ce privește faptul că, după părăsirea sălii de ședință de către grupurile parlamentare ale P.D.S.R., P.R.M. și P.U.N.R., președintele de ședință avea obligația să verifice în ce măsură condiția constituțională de cvorum era întrunită, se reține că și această susținere vizează tot aspecte de nivel regulamentar, iar nu constituțional. [...] Din examinarea stenogramei lucrărilor, Curtea reține că era îndeplinit cvorumul legal prevăzut de [Constituție](#) înainte ca grupurile parlamentare menționate să părăsească ședința, iar ulterior nu s-a cerut verificarea cvorumului conform Regulamentului Camerei Deputaților.”

41. În fine, prin [Decizia nr. 1.237 din 6 octombrie 2010](#), precitată, Curtea a reținut că, „potrivit [art. 144 alin. \(3\) din Regulamentul Camerei Deputaților](#), reverificarea cvorumului se dispune la ședințele de vot final de către președinte, imediat înaintea votării, din proprie inițiativă ori la cererea liderului unui grup parlamentar”. Or, în cauza respectivă, „la lucrările ședinței Camerei Deputaților din 15 septembrie 2010 din partea a doua, în care de altfel a și fost adoptată legea criticată, au luat parte, conform stenogramei ședinței, 181 de deputați, lipsind 152. Pe parcursul ședinței, în lipsa oricărei solicitări din partea liderilor de grup parlamentar, președintele de ședință nu a mai verificat cvorumul, astfel încât, având în vedere jurisprudența menționată a Curții Constituționale, cvorumul stabilit la deschiderea ședinței și-a păstrat valabilitatea pe tot parcursul acesteia. Astfel, nu se poate constata că nu a existat

cvorum la votul final, mai ales că, potrivit stenogramei ședinței, chiar la votul final a rezultat o prezență de cel puțin 175 de deputați. În acest context, Curtea a observat că „singurul document oficial în raport cu care are competența de a verifica cvorumul la momentul exercitării votului final este stenograma ședinței; or, potrivit constatărilor din stenogramă, făcute atât la începutul ședinței Camerei Deputaților, cât și la momentul votului final, cvorumul constituțional era îndeplinit”.

42. Având în vedere cele reținute mai sus, Curtea constată că îndeplinirea condițiilor de cvorum legal la momentul exprimării votului de către parlamentari nu poate fi apreciată în funcție de numărul de voturi exprimate. Curtea urmează să verifice îndeplinirea condiției constituționale de cvorum legal având în vedere modul în care au fost aplicate dispozițiile regulamentare în materie, așa cum rezultă din stenograma de ședință, singurul document oficial în raport cu care are competența de a verifica îndeplinirea constituționalității procedurii la momentul exercitării votului final.

43. Autonomia regulamentară dă dreptul Camerelor Parlamentului de a dispune cu privire la propria organizare și procedurile de desfășurare a lucrărilor parlamentare. Ea constituie expresia statului de drept, a principiilor democratice și poate opera exclusiv în cadrul limitelor stabilite de [Legea fundamentală](#). Autonomia regulamentară nu poate fi exercitată în mod discreționar, abuziv, cu încălcarea atribuțiilor constituționale ale Parlamentului sau a normelor imperative privind procedura parlamentară. Normele regulamentare reprezintă instrumentele juridice care permit desfășurarea activităților parlamentare în scopul îndeplinirii atribuțiilor constituționale ale forului legislativ și trebuie interpretate și aplicate cu bună-credință și în spiritul loialității față de [Legea fundamentală](#) (a se vedea [Decizia Curții Constituționale nr. 209 din 7 martie 2012](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 188 din 22 martie 2012, și [Decizia nr. 261 din 8 aprilie 2015](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 17 aprilie 2015).

44. În această lumină, relevante sub aspectul supus analizei Curții sunt cele statuate de [Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului](#), care la [art. 33 alin. \(1\)](#) prevede că „Deputații și senatorii sunt obligați să fie prezenți la lucrările comune ale Camerei Deputaților și Senatului și să se înscrie pe lista de prezență a ședinței comune, ținută de secretari”. Astfel, potrivit [art. 52 alin. \(1\)](#), „În toate cazurile în care Camera Deputaților și Senatul, în ședințe comune, adoptă legi, hotărâri sau moțiuni de cenzură, trebuie să fie prezenți cel puțin jumătate plus unu din membrii care compun cele două Camere ale Parlamentului”. În temeiul [art. 34](#), „Președintele care conduce ședința comună este obligat să anunțe prezența, ordinea de zi și programul de lucru”, iar, conform [art. 52 alin. \(2\)](#), „Înainte de votul final, ce va fi exprimat asupra inițiativelor legislative, hotărârilor sau asupra moțiunii de cenzură, președintele de ședință va verifica, prin apel nominal, întrunirea cvorumului legal, dacă un lider de grup solicită acest lucru”. Dacă în sală nu este prezentă majoritatea deputaților și senatorilor, „președintele care conduce ședința comună a celor două Camere amână votarea până la întrunirea cvorumului legal”, în temeiul [art. 52 alin. \(3\) din Regulament](#).

45. Potrivit [art. 102 din Regulamentul activităților comune](#) ale Camerei Deputaților și Senatului, dispozițiile acestuia se completează cu prevederile aplicabile din Regulamentul Camerei Deputaților și din Regulamentul Senatului, iar potrivit [art. 15 alin. \(4\)](#), [teza întâi, din Regulamentul Camerei Deputaților](#) „Unul dintre vicedirigerii grupului parlamentar îl înlocuiește de drept pe lider în lipsa acestuia sau ori de câte ori este nevoie”.

46. Examinând dispozițiile regulamentare, Curtea constată că, pentru a adopta o hotărâre cu respectarea normelor regulamentare și constituționale, la ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului trebuie să fie prezenți cel puțin jumătate plus unu din membrii care compun cele două Camere ale Parlamentului. Dacă există suspiciuni cu privire la numărul parlamentarilor prezenți la ședință, înainte de votul final, ce va fi exprimat asupra inițiativelor legislative, hotărârilor sau asupra moțiunii de cenzură, liderul unui grup parlamentar poate solicita președintelui de ședință verificarea, prin apel nominal, a întrunirii cvorumului legal.

47. Cu alte cuvinte, odată constatat cvorumul legal la începutul ședinței, normele regulamentare instituie prezumția relativă a întrunirii acestuia pe toată durata ședinței, cu consecința adoptării actelor în condiții de constituționalitate. Prezumția relativă încetează să opereze în momentul în care liderul unui grup parlamentar solicită președintelui de ședință verificarea cvorumului legal și este răsturnată dacă, în urma numărării, rezultă un număr mai mic de jumătate plus unu din membrii care compun cele două Camere ale Parlamentului sau este confirmată dacă, în urma numărării, rezultă un număr mai mare.

48. Solicitarea formulată de liderul unui grup parlamentar lipsește de efecte juridice prezumția relativă și, pe cale de consecință, actul adoptat este lipsit de premisa legalității sub aspectul întrunirii condiției cvorumului legal. Acesta este motivul pentru care dispoziția regulamentară prevede expres în [art. 52 alin. \(2\)](#) obligația președintelui de ședință de a verifica îndeplinirea cvorumului „înainte de votul final, ce va fi exprimat asupra inițiativelor legislative, hotărârilor sau asupra moțiunii de cenzură”. Întrucât cvorumul este o condiție necesară pentru desfășurarea constituțională a procedurii votului, consecința nerespectării acestei norme atrage neconstituționalitatea actului adoptat de Parlament.

49. Având în vedere aceste argumente și ținând seama de faptul că, potrivit stenogramei de ședință, în cadrul procedurii de adoptare a [Hotărârii Parlamentului României nr. 73/2017](#), înainte de votul final asupra acestui act,

liderul grupului parlamentar nu a solicitat președintelui de ședință verificarea cvorumului legal, rezultă că prezumția relativă a întrunirii cvorumului de ședință a fost pe deplin operabilă, astfel că nu se poate reține încălcarea dispozițiilor [art. 67 din Constituție](#).

50. Pentru considerentele arătate, în temeiul [art. 146 lit. l\)](#) și al [art. 147 alin. \(4\) din Constituție](#), precum și al [art. 11 alin. \(1\) lit. A.c\)](#), al [art. 27 alin. \(1\)](#) și al [art. 28 alin. \(2\) din Legea nr. 47/1992](#), cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, sesizarea de neconstituționalitate formulată de Grupul parlamentar al Uniunii Salvați România și constată că dispozițiile [Hotărârii Parlamentului României nr. 73/2017](#) pentru numirea directorului general interimar al Societății Române de Televiziune sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 22 noiembrie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. VALER DORNEANU

Magistrat-asistent-șef,

Mihaela Senia Costinescu
